

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrt leta 1 gld. 15 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 3 gold. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četrt leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik izide Danica dan poprej.

Tečaj XXII.

V Ljubljani 26. listopada 1869.

List 48.

Vesoljni cerkveni zbor.

(Po govoru dr. Haffnerja pri občnem zboru katoliških nemških društev v Düsseldorfu.)

Govornik povdarja častitljivo lastnijo vseh katoliških zborov in kaže prav lepo, kako se vse lastnosti katoliške cerkve v taci katoliških zborih kaj natanko razodevajo. Kako lepo se kaže v njih edinost, in sicer v veri, edinost v prvotnih načelih (glavnih postavah), katerih ni treba še le z velikim trudom kovati, sestavljati in popravljati, kar se godi pri družih zborih, temuč od vekomaj že je zapisano pravilo, kako se morajo soditi razmere kterege si bodi časa itd.

Neki drugi zbor pa se snuje pred našimi očmi, ki bo vse drugače pokazal veličastne lastnosti cerkve naše. Kakor zatemnujejo velikanski v nebo kipeči snežniki male pred seboj stoječe griče, enako zatemnuje tudi naš shod velikanska sijajnost zbora, ki se bo v kratkem sošel v Rimu. S kakimi občutki da mi, tu zbrani katoličani, pričakujemo cerkvenega zbora, kaže se v njih poterjenih sklepih. Ali nas pa morejo navdajati drugi občutki, kakor občutki spoštovanja, otročje udanosti in verne poslušnosti do zbora?

Spoštovanje nam mora obuditi že premislik, kako naravno veličanstvo, kaka duhovna moč in zmožnost se bo snidla na cerkvenem zboru! Vse dežele po katoliškem svetu bodo poslale v Rim svoje naj više pastirje in učenike; zbrala se bo tam imenitna učenost vsega katoličanstva, družili se bodo naj viši gospodje, naj bolj skušeni možje, naj bolj blagi ljudje. Res da, svetel zbor, kakoršen bo v Rimu, nima je enakosti pod milim nebom, še prav misliti si sedanjost ne more, kaj je to. In zbira se vse naj bolj blage pastirje in učenike sedanje dobe bo koncil tudi obudil in ponovil vso mogočno minulost naše cerkve. V njej se bo svetilo sveto pismo, pisma apostelnov in spisi sv. očetov bodo odperti, sv. Avguštín, sv. Gregor, sv. Tomaž bodo v njej glasno govorili; častitljivo besedno izročilo se bo glasilo na koncilu, in po tam zbranih živih očetih bodo nebeški svetniki govorili k sedanjosti, — na tej podlagi se bo toraj preiskavalo, posvetovalo in sklepalo. In gotovo ne more noben drugi zbor tako jedernato, previdno in vestno razgovarjati se o svojih vprašanjih, kakor ravno cerkveni zbor.

Toda človeška vzvišenost in popolnost, zbrana na cerkvenem zboru, ni edini vzrok, zakaj ga pričakujemo s tolikim zaupanjem, s takim spoštovanjem. Zgodovina 18 vekov nam kaže častitljivo dostojnost vesoljnega zbora.

In ali nam morebiti ne pripoveduje, da ravno cerkveni zbori so že 18 stoletij tiste središča, okoli katerih se suče ves svet? Ali nam ne pravi, da so ravno kon-

cili kakor jutranje solnce razsvetljevali naj bolj gosto noč? Ali nam ne poterjuje, da so naj bolje, naj gotoveje zdravilo za vse rane stoletja? Posebno pa nam zgodovina kaže, da zbori so zmiraj in vedno oznanovali eno in isto resnico. Hebrejsko so govorili apostelní v prvem občnem zboru v Jeruzalemu, gerško govorili so njihovi nasledniki v Niceji, latinsko na lateranenskih zborih, toda poterjevali so zmiraj Eno resnico in ni je bilo spremembe v teku stoletij, da bi motila to soglasje. Nikdar ni koncil prenarejal verskih sklepov družega koncila, nikdar mu ni nasprotoval v verskih rečeh.

Pa tudi to še tako premagujoče spričevalo zgodovinsko ni edini in ne pravi vzrok naši vdanosti do cerkvenega zbora. Nekaj družega je, nekaj višega, nekaj čeznatornega. Vsi vemo, da cerkvenemu zboru je zagotovljena in podeljena pomoč sv. Duha. In zavést, da duh Božji vodi očete, je podlaga, na kateri stojé moremo cerkveni zbor prav umeti.

Kogar ta misel popolnoma prešinja, njemu bo obudil in obuja zbor zaupanje in verno vdanost do tega sv. zbirališča.

Vem, da človeški jeziki govoré v zboru, pa zraven tudi vem, da bo sv. Duh jezike vodil ter bodo oznanovali sv. resnice. Vsakdo bo tam glasoval po svojem človeškem prepričanju, po svoji človeški razsodbi, pa razsvetlil jih bode sv. Duh, da bodo s svojim glasovanjem izrekli voljo Božjo. Ljudje zapisujejo vse sklepe zborove, pa sv. Duh bivajoč v tem zboru, bo vodil sklepe, da bodo razlagali resnico, večno resnico, razodeto po Kristusu. Kdor to vé in je v tem prav prepričan, bode brez tesnobe in nepokoja zastran cerkvenega zbora, — imel bode vanj zaupanje itd.

Mi katoličani spoznamo v vesoljnem cerkvenem zboru orodje sv. Duha, zato se ne moremo drugač ozirati nanj, kakor le z občutki svetega spoštovanja in otročje ljubezni, in nikakor ne moremo dvomiti nad tem, da ne bi oznanil svetu resnice in mu prinesel blagra. Pa ne samo nas navdaja ta terdna vera, temuč ko se zberó škofje iz vseh krajev sveta in bodo povzdignili glasove svoje, pretresali se bodo tudi nejeverniki in vsi, ki so še oddaljeni od nas.

Sveto pismo nam pripoveduje o sanjah Jakopovih. Zbudivši se je rekel: „Resnično, tukaj je bil Bog, pa nisem vedil!“ In kar se je zgodilo Jakopu, zgodilo se bo tudi pri novošegnih družtvih, pri vsej sedanjosti. Ona spava v puščavi, zapuščena, utrujena, zavita v temnote; pa zbudila se bo, in zbudivši se spoznala, da je čudna lestva stala nad njeno glavo, lestva, po kateri je Bog prišel k ljudém, in se ljudje vzdigujejo k Bogu. Spoznala bo sedanjost, da je ta lestva občni cerkveni zbor in po dokončanem zboru bo z Jakopom govorila: „Resnično, tu je bil Bog, pa jaz tega nisem vedila!“

Stanovitnost kristjanov na Japonskem.

Dasiravno so bili kristjani na Japonskem strahovito preganjani in morjeni, se je le vendar še veliko ondi keršanskih srenj na skrivnem ohranilo, če tudi brez cerkvá in duhovnov. Oče Perni, jezuit in apostolski misijonar na Kitajskem, pripoveduje naslednjo zgodbo: O priliki, ko so katoliški misijonarji novo cerkev blagoslovljali na Japonskem, pride k njim več ondotnih prebivavcev, ki želijo z njimi skrivej govoriti. To-le namreč jih vprašajo: 1. „Ste li vdani veliki glavi keršanske vere, ki je v Rimu?“ „Da“, jim odgovorijo misijonarji, „mi smo vdani otroci višega pastirja, našega sv. Očeta papeža, poglavarja cerkve, Kristusovega namestnika na zemlji.“ Še jih 2. vprašajo: „Ste li oženjeni?“ „Nismo“, jim misijonarji odgovorijo, „ker smo duhovni; katoliški duhovni pa se z obljubo zavežejo, vedno devištvo ohraniti; oni nimajo nobene druge deržine, kakor njih skerbi izročene duše.“ Poslednjič 3. jih še tudi vprašajo: „Ali verujete v neomadežano spočetje preblažene Device, Matere Božje?“ „Da“, jim odgovorijo, „to je naša vera, in s cerkvijo vred molimo: O Marija, brez madeža spočeta, prosi za nas!“ Ko Japonci poslednji odgovor slišijo, padejo misijonarjem k nogam, ter jih med solzami objemajo. Ko pa vstanejo, jim pravijo: „Vi ste pravi katoliški duhovni, mi pa smo vaši otroci, smo kristjani, in za nami, v velikem japonskem kraljestvu je še na tisuče katoličanov, ki skrivši živijo po veri starih mučencev ali spričevavcev.“ Stermé poslušajo misijonarji te besede in hvalijo Boga. Ko pozneje Pij IX to zvedo, da je še veliko skritih katoliških kristjanov na Japonskem, jim solze veselja oči zalijejo. — Tako je tedaj še veliko keršanskih srenj ubežalo meču in grozoviti smerti in ostalo skoz dvé sto lét skritih in pozabljenih, zdaj pa se keršanskemu svetu pokažejo in kličejo: Pole! mi smo japonska cerkev, ki je hči Franciška Ksaverijana, hči mučencev, ki so jih Pij IX svetnikom prišteli. — Odlej pa se je zopet začelo grozovito preganjanje nove, pa le vendar stare keršanske srenje japonske. Japonska vlada, ki vse tujce in njih vero čerti, je ukazala sto in sto japonskih kristjanov na ladije zagnati z očitnim namenom, jih v morje potopiti. Evropejski sporočniki so se sicer za te v smert odločene junake katoliške vere potegnili, vendar pa ne vemo, če so kaj opravili, ali ne.

Certice iz življenja sv. Očeta Pija IX.

(Spisuje A. Zakotkarjev.)

(Dalje.)

VII. Pij IX, sijajni zgled pravega vladarja.

Lože, stokrat lože je ubogati, kakor pa prav ukazovati. Temu bo vsak rad priterdil, kdor koli je že poskušal poveljnik ali vladar biti, bodi si v malih ali velikih rečeh. To so sveti moške vseh časov, ki so kaj dobro vedili in čutili, zato ne da bi bili hrepeneli po vladarski časti, so še vselej se skrivali in bežali; kajti dolžnosti so velike, butara težka.

Kar se mora zahtevati od vsakega vladarja — svetnega in duhovskega — od nar višje do nar nižje stopinje, je zvedenost in sposobnost za tisto mesto, na katero ga je čast povzdignila; je značajnost in stanovitnost — tudi v nar hujših urah. Naj si je kdo še tako prijazen, še tako ljubeznjiv, vendar ni za vladarstvo, ako mu v glavi marjka; nasproti pa, ko bi bil kdo še tako prebri-sane glave in še tako temelite učenosti, pa bi v nevarnih trenutkih zgubil serčnost, zgubil potrebno zanesljivost na svojo moč in veljavo, ako bi se sčasom pomehkužil: zastonj je vse, da bi bil kdaj srečen vladar srečnih podložnikov.

Ako pa ima kak vladar vse te dobre lastnosti, ako vse spolni, kar se more od njega zahtevati, bodi si sam ali po drugih spretnih vradnikih, ki si jih zbira po svoji nar boljši previdnosti: je vendar še ena vladarska čednost, s katero si vsak vladar, če jo ima, poverh unih — neogibno pridobi serca vsih svojih podložnikov. Mislimo pa tisto prijaznost, ljubeznjivost in vlnudnost, ki ima za vsacega vrata odperla, brez razločka stanú in stranke. Kajti, čeravno smo préd terdili, da je vbogati lože nego zapovedovati, vendar tudi vbogati ni vselej lahko, in velik razloček je med tem, če se kdo z veseljem ali pa s silo uklanja svoji postavni oblasti: naj ostane jarem, da je le sladak!

Vse to pa — smo že enkrat rekli — je težko — in zlasti poslednje za večino vladarjev vganjka, ki je svoj živi dan ne rešijo.

Toda, če je le kje kak prestol, na katerem so vse te težave v nar večji meri nakopičene, gotovo je to sv. prestol rimskega papeža.

Vladarstvo to — vladarstvo vsega sveta — je samo na sebi nar težje, podložnikov je nar več in so nar bolj različni, nar bolj oddaljeni in povsod razkropljeni: zadeve tega vladarstva so naj bolj kočljive (občutljive), imajo naj bolj premisljiva vredne nasledke. Oblast je nar viša; ona sega tje, kamor je vsaki drugi oblasti pot zaperta, v okrožje vesti, celó uma, ki se ima večkrat bolj nanjo, kakor ná-se naslanjati. — Oblasti tej so podložne naj više svetne oblasti, nje same pa nikdo nima soditi. In če je milijoni ljudi ne pripoznavajo, če se ji milijoni vstavljajo, se ji pa drugi milijoni rado-voljno uklanjajo in si to pokorščino v nar večjo čast štejejo, milijoni razkropljeni po vseh delih sveta, omikani in neomikani, ki bivajo v visokih palačah in ki spijo pod slamnato streho med lesenimi stenami.

To vladarstvo imajo sedaj že 23 lét sv. Oče Pij IX v rokah: papež in kralj ob enem. Kot papež so naslednik pervaku apostelnov, tedaj naj viši učitelj, naj viši duhoven, naj viši pastir, naj viši postavodajavec in sodnik po vsem svetu razširjene cerkve. Pa nikar ne misliti, da so to vse le prazni naslovi, kar tako zastran lepšega. Vsak zahteva svoje delo, vsaki naklada svoje težko breme na njihove rame. — Kot naslednik pervaka apostelnov imajo skerbeti za razširjanje sv. vere razpošiljaje pridigarje in vstanovljaje misijone; kot učitelj morajo gledati, da se vera čista ohrani, morajo verske resnice naznanovati, v verskih rečeh soditi, in varovati vero vsakoršnih napadov; kot naj viši duhoven, kot krona vsim mašnikom, morajo skerbeti, da se vstanavljajo nove škofije, da se oddajajo že vstanovljene nar vrednišim pastirjem, kakor tudi za to, da se služba Božja povsod vselej redno in vredno obhaja; kot naj viši pastir imajo neprenehoma občevati s škofi vesoljnega sveta, braniti njihove pravice in skerbeti, da vsi natanko opravljajo svoje dolžnosti; kot naj viši postavodajavec morajo dajati postave za mišljenje in djanje, za vero in življenje; kot naj viši sodnik morajo nestransko in nezmotljivo razsojevati in določevati vsa vprašanja, ki se zročujejo njihovi nezmotljivi razsodbi, morajo v političnih zadevah vravnati razmere med cerkvijo in raznimi državami in cerkvene pravice proti napadom svetnih oblasti po konkordatih ali drugač določevati in braniti; slednjič kot oče vesoljnega kerščanstva morajo po svoji naj boljši moči vsim kerščanskim ljudstvom v dušnih in telesnih potrebah pomoč deliti.

Takove dolžnosti imeti, zraven pa še kot kralj za lastno deželico skerbéti, in vse to v sedanjem 19. veku, ko so se tako rekoč vse peklenške moči z marsikterimi mogočniki tega sveta sklenile v boj na življenje in smert proti Rimu — to je silo težka naloga, ki na zemlji nima

enake, — to je zares jarem, križ, za kterega je previdnost Božja Pija IX poklicala, raji bi rekel, obsodila, — to se pravi v resnici, hlapec hlapcev Božjih biti, vsim vse, samemu sebi nič ne. Le čuditi se moramo, da taka sila še ni upognila svitlemu starčku Piju krepkih rām ter vprašati, od kod dobivajo toliko moči in sreče, da se jim čudi ves svet?

Vir njihovega čudovitega vspeha je zlasti trojin: že prirojena spretnost in skušenost; red in neprenehljiva delavnost, ki jim ne pripusti le ene minute zgubiti; njihovo ko hrast in kamen trdno, le za trenutek ne omahljivo zaupanje na Boga in Mater Božjo, ter vedna, goreča molitev. In kot nedomestljiv nameček: njihova ljubeznjivost in prijaznost, kajti sedanji papež Pij IX so pred vsem: ponižnost in ljubezen sama. Res je, da so toliko resni, da nobeden pri njih ne zgreši tiste časti in oblasti, ki jo imajo; toda vsakdo precej, prvo minuto občuti pri njih neko skrivnostno radost in tolažbo, vsak, naj si je katoličan, protestant ali jud, revež ali bogatin, visok ali nizek, učen ali neveden: vsak čuti, da naj viši vladar ga umejo, čislajo, poslušajo, da ga ne zametujejo, ne prezirajo. Pri njih se oblastna resnoba in serčna miloba tako družijo, kakor se more družiti le pri dobrem, blagem očetu.

Poglejmo nekoliko natančneje te reči.

Sveti oče vstajajo vsako jutro še pred šestimi. Vajeni, kolikor je moč, sami sebi zadostovati, se celo sami brijejo. Posebno že prirojeno ljubezen imajo do čistosti in snage, zato se tako skerbno vmivajo, da terdijo oni, ki jim pri napravljanji kaj strežejo, da imajo kot lilija belo in kot vosek rahlo polt, res prava podoba čiste duše. Ko opravijo zjutranjo molitev, ki celo uro terpi, grejo vsako jutro v svojo kapelico, ki je precej zraven sobe, v kateri po navadi stanujejo, in berejo navadno o polni osmih sv. mašo. V tej kapelici je zmiraj tudi sv. Reš. Telo in Pij IX, ki kar gorijo pobožnosti do svojega ljubega Jezusa, sami skerbijo, da pred tabernakelnom vedno dve svetilnici gorite, ktere sami vsaki dan z oljem napolnijo.

Kdor se hoče prepričati, kako svet mož da so Pij IX, jih mora pri oltarju viditi in pri njihovi maši biti. Obličje se jim sveti v nebeški bliščobi, časti in veličastnosti, kakor da bi angelj prišel iz nebes darovat brezmadežno Jagnje nebeškemu Očetu. Mašo berejo z razločnim glasom, ne prehitro, pa tudi ne prepočasi, dostojno in spodbudno. Pri „Kyrie“ besede zelo povdajajo, da se kar vidi, kako ginljivo in priserčno molijo, da se kar čuti, kako prosijo usmiljenja za blagor vesoljnega človeštva, vse molitve prav natanko in živo izgovarjajo. Med „sanktusom“ in povzdigovanjem dolgo časa prenehajo. Vidi se, da se z živo pobožnostjo spominjajo sv. cerkve, kateri so naj viši glavar, države, kateri so vladar, in vsih vernih, katerim so oče. Velikrat polijejo solzice njihovo blaženo obličje, ko s svojimi blagoslovljenimi rokami primejo skritega Boga, kterega namestnik so na zemlji. Očenaš prav veličastno molijo in obhajajo se z naj priserčnišo pobožnostjo.

Tak začetek z molitvijo je za Pija naj imenitniši del vsega djanja in nehanja; to je temelj, na kterega se zidajo opravila celega dneva; to — molitev — to je ključ do vse politike papeževe, bodi si v svetnih, bodi si v duhovskih zadevah. Sej so to sami neki dan razodeli izvedencu in veljaku v državnih rečeh, ko so se z njim pogovarjali o današnjih težavnih časih. „Vlade imajo svojo politiko, jaz pa svojo.“ — Pa bi mi jo hoteli razodeti, sveti Oče! — „Prav rad, moj sin!“ In zdajci povzdignejo svoje bistre oči proti nebu in z onim priserčnim glasom, ki je le njim lasten, jamejo moliti: „Oče naš, kateri si v nebesih, posvečeno bodi tvoje ime,

priidi k nam tvoje kraljestvo, zgodi se tvoja volja, kakor v nebesih, tako na zemlji;“ in končavši še pristavijo: „Zdaj poznate mojo politiko, moj sin! prepričani bodite, da bode zmagala, da mora zmagati.“

Res da, zmagati mora prej ali poslej taka goreča molitev, kakor jo namestnik Kristusov vsak dan s tolikim zaupanjem pred sv. Rešnjim Telesom opravljajo; predreti mora oblake, mora uslišana biti. Pa sej lahko rečemo, da je že uslišana. Drugač bi bila to neuganjiva zastavica, da že toliko lét z mučeniško serčnostjo tako hrabro stojijo nasproti združenim napadom sile in zvižaje z nebeškim svojim: „Non possumus.“ Pa naj povejo svetni modrijani, če vejo, od kod to, da slabi premaguje mogočnega? O, meseni svet tega ne vé; le oni, ki živijo v veri in iz vere, poznajo Pijevo orožje in brambo: molitev se imenuje, molitev posamezna in skupna, zlasti pri sv. maši. Sv. Oče molijo, in z njimi moli ves katoliški svet. Ime Pij IX je vsim na jeziku, je v sercu vsim. To ime vverstuje dobri kristijan v svoje molitve, imenuje ga priprosta mladina, izgovarja ga mašnik pred altarjem, pa tudi še majhno, od matere podučeno dete zvečer, ko ga mati v posteljico devljejo, sklepa ročice in prosi nebeškega Očeta, da bi njegovega sv. Očeta v Rimu v svoje varstvo sprejel. „Molitev — pravijo večkrat Pij IX — molitev je zlasti v sedanjih časih sv. cerkve velemoč.“ Zato veliko molijo in nič važnega ne določijo, dokler niso sami veliko molili in tudi drugim moliti veleli. (Dalje nasl.)

Rovarji in jezuiti.

Ker se nekteri častiti očetje jezuiti toliko trudijo za dušni blagor Kristusovih ovčic po raznih slovenskih krajih ter si, pomagaje domačim gospodom duhovnim, prizadevajo na vso moč poživiti vero, vzbuditi notranjo zavest in versko prepričanje, pa odpraviti razne napake in slabosti ter spodsekati korenine mnogoverstnim strastim spačenega človeškega serca, ker se tedaj tako blagoserčno in visokodušno žertvujejo za dušni blagor naših rojakov, naj njim in celi družbi Jezusovi na slavo in čast blagovoli „Danica“ naznaniti spis, izdelan po sestavku, ki je bil lansko leto tiskan v ameriškem katoliškem listu iz Baltimore, opiraje in oziraje se na žalostne dogodke prekucije španjske, razkazuje in odgrinja, zakaj da ravno Jezusova družba ima toliko zakletih nasprotnikov in preganjačev.

„Ko se je nedavno izkühala na Španjskem prekucija, zagnalo je vse prekucijsko časništvo siln hrup ter pogrevalo iznova starih bedarij znani krik. Atlanski daljnopis, stoječ popolnoma pod njegovim vplivom, je oznanil v prvem svojem sporočilu: „Verska svoboda v Španiji.“ To je bila ameriškemu ušesu rajska godba, in ako bi ne bili poznali teh vekačev, bili bi se tudi mi vzradovali. Sej ne zahtevamo družega, kakor versko prostost. Pa kakošna je bila ta verska svoboda, ki jo je Prim s svojimi priverženci dovel na Španjsko? Drugo sporočilo naj nam pové: „Sekularizacija ali prisvojenje, rop vsega samostanskega imetja.“ Lepa verska svoboda to, ki nam katoličanom nemudoma pograbi premoženje. Tretje sporočilo se je glasilo: „Jezuite so pregnali iz Španjske.“ Neverci, novošegni pogani, bogotajci, židovi in inostranski protestantje imajo versko svobodo na Španjskem, jezuiti pa, prvi borivci za vero našo, ti pravokervni Španjolci, udje prvih rodov in ondote dežele, ti se oropajo najpred, potem pa preženó. S čim so se pa okrivili jezuiti ter tako raznetili rovarjev jezo? Nič, prav nič niso zakrivali. Za notranji državni stan se niso menili, kakor tudi jezuiti povsod so ljudi k pokori opominjevali, po spovedni-

cah sedeli, mladino odgojevali in izobraževali, sami pa ostro in terdo spokorno živeli.

Zakaj pa se je prekucija naj pred in pred vsem na njih spotikala? Ker se jih zlodej in pa priverženstvo njegovo naj bolj boji. Vsi nasprotniki cerkveni napadajo naj pred jezuite. Nad njimi se vsikdar naj pred ohladi protivnikov jeza in nevolja. Dopušenje Božje je, da oni morajo vedno prenesti prvi napad, drugač se djanska ta resnica ne dá pojasniti. Deržavskega vpliva nimajo in tudi družbinskega ne, ker imajo na vsi mili zemlji le 9000 družnikov, med tem ko so drugi redovi mnogo bolj obsežni. Tudi njih učenost temu kriva ni, ker poleg njih je mnogo učenih mož, katerim prekucija ne lasú ne skrivi. Božja volja mora tedaj biti, da morajo ravno oni vedno naj sprednji v bojni versti izderžati naj ljutejši naval. Oni so sprednja straža Božjega vojništva, oni so lahka pehota cerkvena, ki — vedno marljivi, čuječi, neugnani — nikdar sovražnika ne izpusté iz oči in nikdar ne položé orožja. Če se morajo pri eni strani umakniti, premaknejo se na drugo. Oni so posebna straža sv. rimskemu Stolu, nasprotniki vertoglavnosti v vsacem oziru, sovražniki prekucije; zategadel se jih tako bojé prekucuhi, — in ne zastonj. Naj bolj razglašeni cerkveni sovražniki so tudi naj hujši preganjanci jezuitov. Ljudje, ki so prišli na kant s svojo vestjo, s čednostjo, z vero in svojim zveličanjem, ki z eno nogo že po peklenstem ognji brodijo, — taki po romanah, kazališih, lažnjivo-liberalnih časnikih, po beznicah, shodih in zbirališih naj huje kričé zoper jezuite, ako ravno jim še noben jezuit lasú ni skrivil.

Sinovi sv. Ignacija so neprestano preganjani in to jim je v ponos in čast. Peganjanja jih storé izurjene in neprestrašene v boju. Danes še so tako pogumni in junaški, kakor pred dve sto leti. Prim in njegovi tovarši so sicer zmožni jih pregnati iz Španjske, ne pa razdijati njih vpliva v Cerkvi. A. D.

Tri mescé na Julrovem.

XLIV.

(Pot iz Sajde (Sidona) proti Sur-u (Tiru). Podoba okrajine. Misli ob srednjem morji. Rožni potok. Sarepta in njene znamenitosti. Adlun. Astartin tempelj. Tir in njegove znamenitosti.)

Drugi dan majnika smo se podali iz Sajde ob srednjem morji proti Sur-u ali nekdanjemu Tir-u. Sedem ur hoda je ta pot, potrebovali pa smo več. Tudi na južnem koncu mesta smo jezdili med prelepimi verti s pomarančami, lemonami, breskvami, granati, banánami, bruskami in drugimi drevesi in zelenjem. Ob desni smo imeli morje, ob levi rido homcev.

Po cestah in krog mesta se povsod vidijo razdijani stebri in starine. Kdor je študiral nekdanjo Fenicijo, mu je ta zemlja silo imenitna in vse ga mika, karkoli vidi. Vmisljijo popotniku vžiga pa še prav posebno bližnje neznansko morje. Jezdili smo nalaš delj časa prav tik morja — tako, da so konjem kar pod noge mogočni valovi pljuskali. Gledal sem večkrat, kaj posebnega bode samogoltno morje iz sebe verglo, ki je požerlo že toliko ljudi in bark, ki ima tolike zaklade v sebi pokopane; ali zunaj enega morsklega pajka nisem po tem kraju nič posebnega vidil; drugod ob morji se nahajajo znamenite školjke ali mišeljni razne podobe. O prečudno to morje! Koliko stoletij že umiva te bregove — zmiraj enako, — koliko ljudstev in narodov se je tukaj gnjetlo! Celo naš Gospod in Zveličar je hodil po teh krajih med Tirom in Sidonom in posvetil jih je s svojimi stopinjami, presvetimi nauki in čudodelnostmi.

Proti devetém smo šli čez „Nahar-ez-Zahrani“ (rožni potok ali Rožnik), ki je bil v resnici pravi cvetličnjak, zakaj bilo je ob strugi vse rudeče samih cvetečih olea-

drov, ki v divjem samosevsko rastejo ob rekah in potacih, ki se v srednje morje izlivajo. Kraj je ondod vodenčnat, in prestopivši več potokov smo jahali čez „Ajnel-Kantara“ (mostni studenec) — in že smo se bližali silo imenitnemu kraju: nekdanji „Sarepti.“ Poprej še je pod homcem ob levici vas Sarefan ali nova Sarepta, in ob desni dalje blizo morja nekaj bajt, katerih ena ima belo kuplo ter se vse skupaj imenuje „El-Kider“ ali sv. Juri. Kdo pa ni že slišal ali bral o Sarepti, ki smo kmali prišli vanjo? Pa kaj smo našli? Grobljo kamenja, veliko starin, razbitih marmornih posod, lepega belega marmorja itd. Ostali smo ondi nekoliko časa, južinali pod košato divjo smokvo, bredli in iskali po starinah. Vzel sem za spomin kosce belega marmorja in nekoliko steklenastega kamna. Znano je namreč, da v tem nekdanjem mestu so bili nekdanji Feničani steklo ali glaževno iznašli („Sara“ v hebr. pomeni liti, fundere). To je tista Sarepta, ki je imenitna zavoljo Elijevih čudežev (1. Kralj. 17, 9. 24). Ob križanskih časih je bila Sarepta škofovski sedež, podložin Tiru, in cerkev na čast sv. Elija preroka.

Mem podertin Adlun-a in velikih pečin se pride do feniškega tempeljna, ki je iz enega samega kosa kamna in je bil kdaj darovan malikinji Astarti. Robovje ob morji je sem ter tje ob vodi vse izjedeno od vednega butanja in čudnega lizanja valov, da je po mnogih krajih pečevja viditi, kakor bi bile ljukničaste gobe.

(Konec tega oddelka nasl.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. (Anglikanska biblija, „Slov. Narod“, „Novice“ pa „Danica in še kdo.) „Slovenski Narod“ je „Danico“ tako-le pokregal: „Slavne ljubljanske „Nov.“ prinašajo med inserati to-le naznanilo: „Ravnokar je prišel na svetlo in se pri Lercherju v Ljubljani dobiva: Evangelij po sv. Marku, terdo v platno vezan, cena samo 6 kr.!!“ Ko bi bili mi to storili in tako naznanili biblijo angličanskega društva za izdavanje sv. pisma, bila bi klerikalna „Danica“ žveplo nad nas klicala izpod neba in s „pomotami“ okolo sebe metala, kakor da bi bil „Slov. Narod“ ravnokar iznašal nov šizma. Bomo videli, kako se bo zdaj odrezala gledé „Novic.“ „Pozor!“ — Kdor „klerikalno Danico“ bere, se je lahko prepričal, da „klerikalna Danica“ še nad nikogar ni „žvepla izpod neba klicala,“ pa tudi grajala ne, kjer je menila, da je kakor cerkvenega katoliškega lista dolžnost ne veže, še manj pa slovenske liste. Povedala je pa „klerikalna Danica“ ravno tako svoje misli tudi že „Novicam“ ter drugim listom in pisateljem, kakor „Narodu,“ ako je bila sila in to pod sedanjim vredništvom. Narod toraj krivo natolcuje, ako meni, da njega „klerikalna Danica“ pisano gleda. Ker je pa granje naj neprijetniše opravilo in se zlasti v časništvu s tem malo doseže, tudi „Danica“ marsikterikrat raji molči, akoravno ima vzrok in priliko se oglasiti, bodi si v oziru na „Narod“ ali druge časnike.

Kar tiče dotično naznanovanje luteranske biblije, mi ta primérlej toliko bolj obžalujemo, ker se je zgodil od strani, s kterimi ima katoliško duhovstvo naj več opraviti. Zanašamo se, da tudi bukvarji, tiskarji, vredniki bodo zmiraj bolj previdili, da „dvema gospodoma se ne dá služiti,“ ker zdaj je čas ločitve in katoličani se bodo od taci odvrčali, katerim je vse prav, samo da kaj pod palec prinese.

Iz Velikovca. „Danica“ 12. listopada t. l. v 46. listu, vzešši iz „Gemeinde Ztg.“, prinaša pohvalo srenjskemu odboru Velikovškemu, da je odtegnil poslancu baronu Weichs-u častno srenjstvo, ker je v deželnem zboru sveto vero ostudno zasramoval.

Prav žal mi je, da ta hvala ne zadeva „Völkermarktu“

na Koroškem, ampak „Völkermarkt“ na Avstrijskem. Naši Velikovčanje veliko več zaslužijo, se vé, izjemki, priti v črne bukve, ne pa šteti biti med one, katerim gre pohvala. Glejte! že po noči ob 10. uri je bilo, ko je pred dvema letoma več teh gospodov izmed srenjskega odbora prošnjo vložilo za smodnik, v čestitanje, da je v državnem zboru pobit in pomandran bil — nedolžni konkordat. Na prizadetje nekterih se je napravila celo baklada, da so svitlejše obhajali dan žalovanja svoje duhovne matere, sv. katoliške cerkve, ali bolje: da bi videli temo svoje nove luči. Med njimi so taki, ki so se kremžili in po časopisih žolč razlivali nad tiste, ki so papežu z nedolžnim podpisom svojega imena srečo voščili k zlati maši. Tudi taki so med njimi, ki jim je sramota, da bi šolski učenik, ustrojen in urezan po kopitu nove šege, bil organist, rekši, da jim cerkev ne gre nič mar. Zato hočejo službo imeti razcepljeno, in na mesto enega poštenega moža, napraviti dva gladneža in reveža. Koliko so sami voljni plačevati k dvojnemu stroškom, je drugo prašanje. Celo takih se ne manjka, ki so poslali peticijo deželnemu poslancu H., da naj se odpravijo vsi „nepotrebni“ samostani, akoravno o samostanih nimajo še zapopadka, in ravno nje samostani najmanj brigajo. Njih deželni poslanci, trije, ki bivajo tu, so vsi v letošnjem zboru glasovali, da se na zgornji realki verozakon ali keršanski nauk ne potrebuje itd. itd. — Pa — čemu tudi solnca razsvitljeni novi êri?! Čemu berleče svetilke sv. vere žarnemu kresu judejske svetlobe?! Sej taki po temi naj bolje vidijo, in po temi naj rajše tavajo. Zato — proč s pohvalo! — ostane naj jim čast nemškoliberalnega novega razsvetljenja, ki jih je že tako očaralo, da pričujočega svetlega leta kar nič ne vidijo. — Žalostno, pa resnično!

Mestni odbor v Kranji je čast. mnogozaslužnemu gosp. Jan. Globočnik-u, tajniku Prevzviš. nadškofa goriškega in pervostolnika ilirskega id. v seji 21. okt. 1869 podelil častno meščanstvo.

Iz Konjic. Jož. R. — Lani so v našo sosesko, v slov. Bistrico dobili nove zvonove, Hilcer iz dunajskega Novomesta jih je vlil. Kmalopotem so jih Špitaličani dobili, tudi od ondod, in nekdo jih je javno močno hvalil in vabil Slovence, naj bi šli na Avstrijansko ondi si omišljevat novih zvonov. Letos pa smo v Konjice dobili nov zvon, ki tehta 50 centov in 85 liber, in ljubljanski zvonar ga je vlil. Jaz ne grajam zvonov Hilcerjevih in rad priznavam, da so lepi in se dobro vjemajo; rečem pa tudi na ravnost, da zvonovi ljubljanskega zvonarja so enako verli in izverstno vbrani, a imajo še to posebno, da glasneje pojejo in se dalj slišijo. To ni moj glas samo, temuč glas je cele fare in tudi naših sosedov, kolikor mi je znano. Slišim sicer, da ljubljanski zvonar ni narodnega duha, kar mi težko dene, vendar to me ne bo motilo pravično soditi, da zvonar je izversten, in sčasoma bo berž ko ne tudi on spoznal, kje je njegov rudnik. Dopisal sem tudi graškemu „Volksblattu“ in ravno to sodbo izrekel, ali vrednik je vse to prekrizal, mislim zato, ker kakor Nemec ne more verjeti, da bi se na slovenski zemlji kaj boljšega izdelalo, kakor na nemški. Nimius zelus pro domo sua!

Ker že od zvonov pišem, moram še to povedati, da v Konjicah smo letos tudi nov altar v čisto gotiškem zlogu postavili. Tabernakelj in spodnji del altarja je iz Valmontanskega marmelja, drugo iz lesa. Načerte smo četere imeli; enega je napravil rajni Toman, družega Furlan Tomaž Fantoni, tretjega dunajski profesor Janez Pečnik, četrtega pa smo iz Monakovega dobili. Tega so nam v Gradcu nekoliko popravili, in Fantoni ga je izverstno izpeljal. Gotovo mu je malo enakih, samo da potrebuje še novih svečnikov in dveh malanih oken. Naši sosedi Vitanjčani pa niso te sreče imeli. Tudi

oni so si naročili nov altar v gotiškem zlogu, in Janez Pečnik ga jim je dal na Dunaju izdelati; ali žalibog! da se ne dopade.

V Pazinu, 16. listop. — Prišli so tedaj res od ene strani toliko zaželeni posvetni ali sekularni učitelji na glavne šole tukajšne odgojevat nadepolno mladež, češ da, z večim vspehom, kakor se je do zdaj godilo, ker se je moglo zdravno italijanskega tudi nemški učiti in vaditi, v domačem italijanskem jeziku. Bog daj srečo in blagoslov! Šola se začne 18. t. m. s slovesno sv. mašo.

Čč. oo. frančiškanje so te glavne šole že od l. 1787 z vso marljivostjo oskerbljevali, tri zarode v vednostih izobražali in ljudstvu sploh veliko koristili. Ne na lep način so izpahnjani iz glavnih šol na voljo nekterih mogočnjakov, katerim so bili „frati“ premalo učenj, akoravno so le-ti izveršili bogoslovstvo s pedagoškiimi znanostmi, in nekteri izverstno. Zdaj imajo učitelje svoje strani, italijanske.

Ravnatelj jim bo g. Niederkorn, ki je neki izversten pedagog, učen in skušen mož. Da se bo čisto vse izključljivo samo italijanski podučevalo, se tako razume. Zato se pa tudi na nemški podlagi l. 1836 osnovana in vtemeljena c. kr. spodnja gimnazija ne more ohraniti in se berž ko ne kmalu, prestroji v italijansko. Predika se pač res dá po sloveno-istrijanski. *) —

Za kateheta bo služil č. o. Grat Fajfar, ob enem gimnaz. prof. in v samostanu gvardijan, kot suplent eno leto.**) Naša gimnazija šteje zdaj v I razr. 12, v II 9, v III 11, v IV 8 učencev.

Iz Maribora. Vstanovila se je letos tukaj matica za šolske sestre, ki imajo posebno dekliško šolo in vstav za odrejo ženske mladine. 18. dan listop. bilo je 7 pripravnic slovesno preoblečenih, ter so jih mil. škof v ginljivi besedi ogovorili, kazaje, da so s tem sladki jarem Kristusov ná-se vzele, ki jim bode v zveličanje, ako dolžnosti svojega blazega stanú zvesto spolnujejo.

Želimo hvale vrednemu vstavu naj boljšega vspeha, ker se nadjamo, da bo tukaj zavetja našla ne le kristijanska, nego tudi narodna odgojitev ženske mladosti, kar je toliko bolj želeto, ker je dosti otrók slovenskega rodú, in je mestna dekliška šola slovenščini popolnoma vrata zabila. — Ena izmed šolskih sester je iz slovenskega jezika javni izpit v pričo pripravnega profesorja dostala; upajmo, da bodo pobožne sestre še za druge razrede poskerbele učiteljic, ki bodo popolnoma slovenščini kos. Tako utegne slovenska škofija zares slovenskih šol. sester dobiti.

Stvar je zares jako važna, ako bi sicer ta vstav le na pol svojo nalogo zverševati zamogel. Tu sem namreč v šolo hodi mladina bolj srednjega stanú, ali celó ubozih starišev, posebno taci, ki imajo službo na železnici; in ti otroci so, naj si tudi nemško za silo lomijo, po večini slovenske kervi. Kdor duhovni stan tukajšnega prebivalstva globeje pozná, bo žalostnega serca moral priznati, da grozne nevednosti v kat. veri in vsega, kar iz nevednosti izvira, je mnogo mnogo kriva nemškutarska odgojitev v kristij. veri. Tako dorašča polovičarski rod, ki se sicer ni popolnoma ponemčil, pa tudi ne — v tujem jeziku — duhovno razvil; in ljudje iz taciš šol ne umejo potem ne nemškega poduka v cerkvi dovolj, slovenskega še pa manj. Sad take

*) Ali ni to naj zanesljivše znamenje, v kakem jeziku gre tudi šole vredovati. Vr.

**) Vsak učenec v glavni šoli, kakor slišimo, bode plačal 2 gold. sprejemnine in po 45 soldov učnine na mesec za vzdrževanje gospodov „maestri civili.“ Kako se bode to odpravilo, je prašanje, ker ljudje bojda še za sol kaj nimajo. Malo upanja je, da bi „Signori“ — naj večji del preoblečeni Kranjci — kaj dobro vrgjali s svojimi novimi napravami, s kterimi kmetje neki niso zadovoljni. Vr.

odgojitve je dušna surovost, mati hudih pregréh, posebno po mestih, kjer je razberzdanost rada doma. — Komur sv. vera in prava, na vero se opirajoča pobožnost in nrvnost serca v mladosti ne ogreje ta bo težko odletel hudobijam svetá; do serca pa poduk ne gre, ako se vednost v tujem jeziku v glavo zabija.

Tega, mislimo, nihče bolj spoznal ne bo, kakor pobožne šolske sestre, ki gotovo ne poznajo nemškutarske enostranosti, marveč goriijo, za blagor izročene jim mladine. In ker smo tega prepričani, tudi upamo, da bode povsod skoraj izpehani slovenski jezik vsaj v tej cerkveni napravi zaželenega zavetja našel.

Iz slov. Bistrice. Tako-le se glasi unkrat omejena, poslancu Hermanu poslana zaupnica:

Prečastiti gospod!

„Pač naj lepše in gotovše znamenje moškega značaja je, za spoznano resnico in pravico potezati se in samega sebe zastaviti tudi ondi, kjer ni pričakovati zato ploskanja in častitanja, temveč kjer zagovornika spremlja krohot in zasmehovanje nasprotnikov. Serce nam je veselja igralo, ko smo slišali, kako modro in pogumno ste Vi, prečastiti gospod! milo mater našo sv. katoliško cerkev in njene pravice v letošnjem graškem deželnem zboru branili, čas, ko neko društvo ni imelo imenitnišega posla, kakor z ošabnim in lažnjivim jezikom samostane podirati, kateri so njemu naj manj na poti, in kateri so po svojih blagih namenih rodovite mladike sv. cerkve. — Mislili smo si: Dokler tudi svetni, visokoučeni in imenitni gospodje tako zagovarjajo in branijo skerbno našo mater cerkev, ne bo ji zidarski sovražnik odrušil — ne šibrice ne, še le vterdila se bode bolj in spodobno svojo čast si pridobila. Na Vašem značaju se tudi mi izgledujemo.

Vaša neprestrašena serčnost tudi nas pogumne dela. Čast, hvala Vam, ki vsako besedo nam iz serc govorite.“

Katol. pol. društva odbor:

Gregor Donik l. r.,

Janez Šoher l. r.

Iz Slovakije. r. Vselej sem vesel, kadar koli čitam kaj lepega in dobrega od ogerskih Slovencev ali Slovakov. Reve so in slaba se jim godi sploh, še bolj kot nam zahodnjim Slovencem. V cerkvenem oziru so med seboj vsi razdeljeni; v državnem jih pestijo Madjarji; v književnem njihova Matica slovenska le stežkom napreduje. Kar jim je umerl preblagi pastir škof Štefan Mojzes, so že celo sirote, in jako jim je vošiti, da bi dobili na njegovo mesto moža razsvetljenega in pogumnega, ki naj bi jih vodil po zgledu svojega dostojnega sprednika. Hvalno in dokaj vspešno dela med njimi dr. Radlinsky. Veseliti v serce mora pravega slovenskega rodoljuba kratko sporočilo v „Zukunft“ iz Cango (Hohenau) 19. t. m., da je po prizadevanji g. dr. Radlinskega 12. nov. blago poterdil ogerski pervostolnik tolikanj zaželeno društvo sv. Vojteha, katero ima na svetlo dajati slovaške katoliške verno-nravne pa šolske bukve. Radlinsky ima tudi nasvetovati 12 duhovnov iz slovaških škofij, kateri naj se snidejo skoraj v Tirnavi ter sestavijo društvene pravila s predsednikom nadškofijskim vesoljnim namestnikom. Za vrednika društvenemu časniku „Katolícké Noviny“ je po pervostolniku imenovan Pavel Blaho. — Kakor je za Hrovate živa potreba društvo sv. Jeronima, tako naj se po zgledu naše blage družbe sv. Mohora skoraj vstanovi in oživi bratom Slovakom družba sv. Vojteha ali Adalberta. Prav in dobro bi bilo, da bi se cerkveni predstojniki med vzhodnjimi in zahodnjimi Slovenci, pa tudi sicer Slovani bolj na ravnost ozirali blagodelno na njihove dušne potrebe. Pobožni narod slovanski bi tako

sercema vdal se sv. cerkvi in v svojih stiskah bi v njenih blagostih iskal tolažbe in vsestranske pomoči. Če je res, kar se napoveduje, da hočejo Avstrijo državno deliti zdaj na troje: Nemce, Madjare in Poljake — ter s temi trojarji poskušati gonobiti zapadne Slovane p. Čehe, Slovence itd., čaka nas še bridka osoda. Zmage pa se smemo nadjati le v veri in v edinosti. Nikar se toraj ne cepimo sami, marveč podpirajmo se vzajemno in družimo moči.

Pelínovec.

Volitve. Za poslance v državni in deželni zbor, za župane.... bi jaz ne volil...

Koga ne?

(Dalje.)

6. Ne tistih, kateri so za-se, za svoje hiše in svoje družine malopridni gospodarji. „Kdor je za-se malo priden, komu bo dober?“ pravi Sirah. (14, 5.) Kdor sebe prav ne gospodari, kdor svojega pohištva in zemljiša prav ne glešta, kdor svojih otrok, svoje družine prav ne izreja in ne vlada, kako bo pa celo srenjo, celo deželo pomagal prav gospodariti, oskerbovati, vladati? Zato pravi sv. apostelj Pavel (1. Tim. 3, 5): „Ako kdo v svoji hiši gospodariti ne zná, kako bo skerbel za cerkev Božjo,“ — za srenjo, deželo, državo?

7. Ne tistih, pri katerih se kaže malo ali nič kristjanskega življenja ali pobožnosti; dasiravno so bili za katoliške kristjane keršeni, podučevani, izrejeni, pa po kristjansko ali pobožno ne živé, to je, ki imajo ime kristjanovo, dolžnosti pa, ki jih kristjan ima do Boga, do bližnjega in do sebe, ne spolnujejo, svojega mišljenja in življenja po veri, upanji in ljubezni keršanstva ne ravnaajo, — so kristijani brez kristjanstva. In zakaj so in hočejo biti brez keršanstva: a) Zato, ker je keršanstvo njih mislim in željam, hotetjem in početjem ravno tako nasproti, kakor nekdanjim prostomišljačem in brezbožnikom, kateri so abotno modrovali, rekoč: „Čas našega življenja je kratek..., pridite in uživajmo pričujoče dobrôte, veselimo se mladosti, napolnujmo se z nar boljším vinom... Zatoraj spravimo pravičnega v zadrege, zakaj on nam je na poti, nasprotuje našim početjem, nam očita naše grehe in prestope postave, graja naše razujzdano življenje... in nas svari... (Modr. 2, 1—21.) Tako so mislili in se motili nekdanji brezbožniki, ko jih je njih hudobija (brezbožnost) oslepela.

β) Zato, ker keršanstvo uči dolžnost: odpovedati se hudobii (brezbožnosti) in posvetnim željam (Tit. 2, 12), — poželenju mesa, poželenju oči in napuhu življenja (1. Jan. 2, 16) — ter trezno, pravično in bogaboječe živeti na tem svetu. (Tit. 2, 12). Tako pametno, pravično in pobožno življenje je pa pretežavno in prezoperno posvetnemu in mesenemu človeku (1. Kor. 2, 14), kateri le svojo natorno razumnost in nagnjenje posluša. Zakaj pametno živeti se pravi: vse dolžnosti do samega sebe, vse dolžnosti do bližnjega, vse dolžnosti do Boga zvesto spolnovati, „svoje telo zatirati in v sužnost duha devati.“ (1. Kor. 9, 27.)

γ) Zato, ker je keršanstvo luč, ali svetloba, ktera vse razkriva, kar je svarjenja vredno (Efež. 5, 13), to je, kakor solnčna svetloba vse reči razodeva, ravno tako tudi keršanstvo; keršanska vera uči, ktere dela so hudobne, svarjenja in kaznovanja vredne. „Luč je prišla na svet, in ljudje so bolj ljubili temo (to je, nevero, zmoto, pregrehe, s kterimi so svoji

poželjivosti stregli), kakor pa luč.“ „Slethern namreč, kateri hudo dela, sovraži luč, in ne pride k luči, da bi ne bile svarjene njegove dela.“ (Jan. 3, 19–20.) To je, človek ali taki kristjan, kateri ima hudo rad ali celo ljubi, je hudoben in oterpnjen, se boji in ogiblje spoznati resnico, ker resnica bi njegove grehe in hudobije razodela, grajala, zametovala. Kakor se tat boji in ogiblje luči zato, ker luč ga razodene za tatú, in pokaže njegove tatvine; ravno tako se boji in ogiblje malopridnež keršanstva, ker keršanstvo mu razodeva, očita, graja, zametava njegove krivice, goljufige, odertije, njegove zvijače in hude naklepe, njegovo nesposobno, pohujšljivo vedenje, njegove nesramne zaveze in dela. Keršanstvo mu pod zgubo Božje milosti (gnade) in prijaznosti, pod zgubo duše in zveličanja vedno naznanuje, vpije in pridiga, rekoč: Krivice, goljufige moraš popraviti, pohujšanje poravnati, laži, obrekovanja, krive pričevanja in prisega preklicati, s sovražniki se spraviti, grešne zaveze in natveze na svet raztergati itd., ob kratkem: svoje misli in želje, govorjenje in vedenje, djanja in nehanja moraš po nauku keršanstva poravnati.

Kterim je to govorjenje terdo in ga ne morejo poslušati, storé dan današnji ravno to, kar so bili storili tisti Jezusovi učenci, ki sv. evangelij pričuje: Ko je Jezus v shodnici v Kapernavmu govoril, je veliko njegovih učencev, kateri so poslušali, reklo: To govorjenje je terdo in kdo ga more poslušati?... (Jan. 6, 60 id.) In veliko jih je bilo od Jezusa odstopilo — pa gotovo v svojo lastno nesrečo.

Zdaj veste vsaj tri vzroke, zakaj so med nami katoličani kristjanje brez kristjanstva, in takih bi jaz ne volil.

(Dalje nasl.)

Naj večí sreča preserskega misijona se po „Tagblattu“ smé šteti to, da ni v Preserji kaka epidemija ali kužna napast vstala, ko so zvečer po hišah sušili premočene obleke. — Še večí sreča utegne biti to, da se v tiskarnici ne izcimi kuga, kjer se suši „Tagblatt“ s tako prismojenimi bedarijami.

Zmiraj večí svoboda! Nova postava za klosterske zadeve se menda snuje in ima priti iz ministerstva pred državni zbor. Vtesnjenje kloštrov pod vladno vradnijo do samega zatertja, podpora iz verskega zaklada le tistim redovom, ki se pečajo z odrejo mladine (ktera se pa ravno tako lahko samostanom odvzame)... te in take so zvezde „nove svobode“, katerih se svobodoskubna „Laibaherica“ jako veseli. Če pride sploh dotlej, da se bode mnihu še klosterska obleka (habit) „konfiscirala“ (po policiji vzela), ako se na poti očitno v nji prikaže, kakor se je nedavno zgodilo na južnem Laškem, v novi Italiji, „s svobodno cerkvijo v svobodni (!!!) državi“, potlej bode „nova era“ dobila „ausgezeichnet“ v „svobodoljubji“ in „Laibaherica“ z družimi svobodušnimi listi bode zlato leto obhajala.

Kakošni možje so odpadniki. Na Dunaju je v medeno veselje liberaluhov gimnazijalec Forstner nekaj časa rojil zoper katoliško cerkev in se štilil za nekacega superintendenta unitarske srenje. Bil pa je zavoljo prav ostudne pregrehe zatožen in na leto in dan v ječo obsojen; ali pridigar in ljubljene liberaluhov se je izmuznil in jo nekam potegnil, da zdaj na vse strani pišejo in ga išejo.

Barbara Ubrikova, kakor pišejo iz Krakovega, se bo izročila v ondotno norišnico, kakor čisto neozdravljiva zmešana sirota. Kjer pa so neozdravljivi norci, to po iznajdbi „nove ère“ ni več bolnišnica, ampak ječa naj osornišega trinoštra. Po novi „hochliberalni“ šegi se norci ne bojo smeli več zapirati in krotiti, temuč pustiti, če bi tudi imeli brez vse spodobnosti po mestu

letati ter pohujšanje delati, sami sebe ali pa druge pobijati. Zakaj, če bi kdo tacega norca hotel zavarovati, bodo precej „liberalci“ vstrojili igrokaz po kopitu: „Barbara Ubrik ali eno in dvajsetletno jetništvo.“ In ako se taci 21 laži v eni sami številki tudi celo na Danaju v „Josephstädter-teatru“ ne smé igrati, v Ljubljani se le mora vender ponášati, kajti imamo tudi tukaj nekaj „novo-jérežev in — jurežev“, ki laži tako sladko-radi poslušajo, kakor veselo samostane psovati slišijo.

Mesija nove ère. Judje so našli svojega mesija — že šest-in-dvajsetega izmed lažnjivih mesijev. Velike množice judov menda sujejo skoz Carigrad v Judejo, ker v deželi Jemen, v Arabii, se je bojda prikazal mesija, ali ne mara prerok Elija. — Tako pišejo časniki. Našli so res novošegni judje in drugi z njimi nekacega mesija, toda ne v Azii, ampak bolj v Evropi, — in ne duhovnega mesija, ki bi jih rešil bogoskrunstva, odertije ali sploh greha in nevednosti, ampak našli so tacega mesija, kakoršnega so judje takrat pričakovali, ko pravega Mesija sprejeti niso hotli: — našli so mesija Mamona, denara in bogastva, ki skorej vsega res judje in „špekulanti“ v oblasti imajo, in z njim so si kupili in si kupujejo tudi očitno mnenje, sočutje novo-liberalcev in zvezo z njimi. Kristjanje od pravega Mesija odpadajo in obračajo se k novo-judovskemu laži-mesiju: zato je hudo na svetu. „Vstali bodo krivi Kristusi in krivi preroki in bodo delali velike znamenja,“ je napovedoval pravi Kristus. „Ako vam tedaj porekó: Glejte, v hramu je! ne verjemite!“ (Mat. 24.)... Ravno „v hramu,“ nakopičen — v zlatu, v srebru, v popirji pa je dandanašnji lažnjivi mesija, in od tam on gospoduje, ter ima glave, misli, peresa v svoji oblasti. Od tam on vlada cerkvi sovražne počenjanja, piše Barbara-Ubrik-romane ter jih po cerkvi sovražnih časnikih naznanja in po denara lačnih kazališih predstavlja, vreduje mnogotere mavtarske liste in dnevnike, ter dela sploh „velike znamenja,“ tako da vse laži-liberalstvo ploska in veselja poskakuje, in „zapeljani bi bili (v zelencovem plesu) tudi izvoljeni, ko bi bilo mogoče.“ Neznansko svojo zaverženost ta mesija nove ère razodeva zlasti s tem, da še žive, nedolžne osebe v naj lažnjivši romane kar po imenu vpléta, — tedaj ne razbojnikov in tatov, ne goljufov, ostrupovavcev in morivcev, ne izdajavcev vladarja in domovine, ampak uboge, vsega milovanja vredne osebe, ki še pri zdravi pameti niso, na oder stavi; — in z ne manjši nesramožljivostjo časniki take burke hvalijo, povzdigujejo, priporočajo.

Razgled po svetu.

V Rimu je 12. t. m. umerl véliki umetnik Miroslav Overbek, rojen v Ljubeku 1789. Študiral je ko protestant na dunajski akademii. Od l. 1810 dalje se je zbirala cela družbica mladih za slikarsko umetnost gorečih protestantov, ki so l. 1814 skorej vsi prestopili v katoliško cerkev. Tu se vidi, kako prava umetnost res tudi znanje do resnice budi v človeku in ga vsestransko oblažuje. Kolik razloček med takimi poštenimi možmi in pa med skisanimi mazači preostudnih romanov in igrokazov, ki po kazališih in hišah kvarijo in kužijo lepe serca! Zato je že marsikdo sam skusil in vidil, kako poštenemu umetniku nekaki ljubeznjivi žarki lijejo iz očesa; kvarivcu in zapeljahu človeštva pa pekel izpod mračnih obervi gleda.

Sueški prekop zdaj sklepa srednje z rudečim morjem in morska pot v Indijo je za polovico obkrajšana. Kadar bodo narejene še potrebne železnice na Jutrovo, utegnejo tudi slovenske okrajine od tod marsikak dobiček imeti, zlasti veliko sadja in zelja zamore iti v une kraje, kjer tacega živeža ne pridelujejo. Slovenci

naj bi ne pozabili skrbeti močno, da čedalje več sadja pridelujejo. Veliko imenitniši bode to lahko občenje z Jutrom za nagliši spreobračanja Jutra k katoliški olik. Moč, ki jo ima katoliška resnica v sebi, bode prešinovala narode povsod, kamor keršanstvo zadeva, akoravno je gotovo, da bodo laži-liberalci in mavtarji nezaslužene keršanskega imena povsod iskali ta blagreni vpliv zatirati.

Vikšiš škof Maning na Angleškem je pred svojim odhodom na cerkveni zbor razposlal do duhovstva pastirski list. V tem pisanji med drugim vladarje evropske na odgovor kliče za rovarstvo in opominja, kako se pripravlja na to, da se poverne doba in politika Julijana odpadnika, ker se sveto življenje v deržinah zgublja in sprejema državno brezversko šolstvo, s tem pa politiška oblast gre sama proti breznu pogube... Kakoršno je zdaj stanje, grejo deržave frajmavrarstvu v mreže, in ta babilonska sužnost jim bo strahovanje, jim bo „virga ferrea“ za njih odstop od katoliškega načela... Vesoljni zbor bode gotovo še pokazal zdravilo za vlade in dinastije; ktere in koliko ga bodo sprejele, na tem bode stal njih blagor ali neblagor.

Razne novice. Minister znotranjstva je v razpisu do poglavarjev poskerbel, naj bi se ljudstvo podučevalo, da bi „delo cenilo“ in se „čezobilnih nezapovedanih“ praznikov ogibalo. Katoliška cerkev bi bila pač zadovoljna, ko bi njeni otroci le „zapovedanih praznikov“ tako osorno ne oskrnovali s hlapčevskim delom, kakor se godi pogosto. Sicer pa bi minister morebiti več koristil, ko bi tistim praznikom vojsko napovedal, za ktere Slovani nimamo imena, Nemci pa jih „blaumontage“ imenujejo, ob katerih delavci dostikrat tako praznujejo, da še v terek za delo niso. O marsikterih tako imenovanih sopraznikih Slovenec res gre zjutraj k sv. maši, ako mu čas dopusti, potlej pa na delo, in s tem pač malo zamudi; dobro pa vé in je od duhovnov podučen, da delo take dni ni prepovedano. -- Neposrednje volitve so po tolikem šumu in pisanji na kolobesili. Pravijo, da je to udarec za ministerstvo, ker neposrednje volitve so bile še edino sredstvo, po katerem bi bil centralizem zmožen še kako stopinjo naprej storiti. — Na Parskem se za katoličanstvo na bolje obrača, ker „patrijotiška“ ali katoliška stran skorej gotovo dobi večino v zbornici. Pomoglo je katoličanom serčno in neprestrašeno delanje (agitacija) pri volitvah. Tega bode tudi v Avstrii potreba, da se lažnjivi liberalizem zmaga. Da se bode to ob svojem času zgodilo, ni dvoma, samo da katoličani dobro in jasno spoznajo, kakošna je svoboda dandanašnjih „svobodnjakov“ in kakošna luč sedanjih „lučnjakov.“ — Škof Dupanloup je pred svojim odhodom na vesoljni zbor v pastirskem listu izrekel kaj častitljivo načelo: „Osebnosti in narodi poginejo, ako niso resnica.“ V teh besedah je zaznamnjana vsa pajčevina laži-liberalcev in njih osnov. Naj bi se pač to premisljevalo! — Svitli cesar je v Jeruzalemu daroval 60.000 frankov za farno cerkev, in ravno toliko v Betlehemu. — Mavtarski listi pihajo kakor gadje, ker se govori, da svitli cesar bi utegnil iti v Rim. To pa jim je bilo čisto po volji, ko se je govorilo, da se z izobčenim Viktor-Emanuelom snide.

Iz Ljubljane. V shodu kmetijske družbe 24. t. m. je bil izmed 61 glasov z 58 izvoljen za predsednika predsednik deželnega zbora p. n. gosp. Karol Wurzbach. Stirje izstopivši odborniki Gutmansthal, Pregelj, Jož. Debevec, Šolmajer so bili zopet izvoljeni. Pri skupnem kosilu v čitalnici se je razodevala prijaznost med

raznimi strankami, ki v današnjem razdjanem času sercu prav dobro dé, in morebiti ne rečemo preveč, ako upanje razodenemo, da ravno kmetijska družba, ki splošnje koristi sklepa, utegne biti tudi nekako sredstvo k pomirovanju med strankama in k čedalje veči edinosti v deželi. Na to so merile tudi marsiktere zdravice, in zlasti prav lepe čutila, ki jih je razodel o tej priliki novi g. predsednik o delavnosti in spoštovanji duhovskega stanu. — Veliko tvarin je bilo dopoldne še ostalo, torej je seja od treh popoldne terpela še dolgo časa.

Veliki shod katoliške družbe 24. tega mesca je bil prav obilno obiskan in v zadovoljnost vsih pričujočih se je moško, serčno in veselo veršil in dokončal. Opomnimo naj za zdaj le nekoliko. — Za družbinega zavetnika ali patrona je shod sprejel sv. Petra ter ob enem Mater Božjo čistega spočetja, — ti dve podobi bo imela družbina zastava, ki jo gospé delajo. — Gospod dr. Vončina je s tehtnimi besedami izrekel in poznamnjal nevrednost, neznansko zanikarnost, divjaštvo, nečednost in neusmiljenost tistega počenjanja, ki še živo, milovanja vredno, zmešano siroto Barbaro Ubrikovo in druge redovnice na odre vleče, po romanih mandrá, hudovoljno kriviči itd., ki se pa zraven tega vender še z omiko baha. — Za častne ude so bili izvoljeni pp. nn. gospodje: Mil. knez in škof Jernej Vidmar, Arnst prof., Bloome, Buol predsed., prof. Greuter, poslanec Herman, posl. Hummer, prof. Massl, škof Rudigier, kardinal Švarcenberg, bar. Stillfried, grof Leon Thun, škof Zverger, in med občnim veseljem in vsesplošnim ploskanjem pričujoči škof Ignacij Mrak. K sklepu je bila kratka pa serčna veselica z deklamacijo in petjem. (Prihod. obšir.)

Za namestnika so si mil. knez in škof, med tem ko bodo na vesoljnem zboru, izvolili prečastit. gosp. Frančiška Kramarja, kanonika in sem. vodnika. Z mil. škofom pojdejo v Rim p. n. gosp. stolni dekan Jan. Kriz. Pogačar.

Kerški škof milgsp. Val. Vieri so se menda podali 24. t. m. v Rim.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. Neimenovana 20 kr. Druga 20 kr. — V dober namen 3 dvajset. star. den. — Iz Zalega loga neimenovana v dober namen 1 star. dvajset. A. P., za srečen izid cerkvenega zbora 1 gl. in 2 stari dvajs. — Za potrebe cerkvenega zbora g. f. M. Narobe 2 gl.

Za mil. škofa Mraka. H. B. 10 gld. s pristavkom: Naj bi prosili, da se nas Bog usmili v sedanji sili. G. J. M. 1 gl. — M. Ž. za 1 podobo 1 gl. — Dobrotnica 3 stare dvajsetice. — Iz Zalega loga neimenovana, ki se v molitev priporoča, 1 gld. — A. P. 2 gld. — G. fajm. M. Narobe 2 gld. (za eno podobo r. škofa Baraga). — G. J. Vidmar 2 gl. (za 1 podobo). — Neimenovana 50 kr. (za podobo škofa Baraga). — G. J. P. 5 — Za 5 podob šk. Baraga 2 gl. 50 kr. — Za 2 podobi 2 gl. — S Črnega verha nad Polhovem gradu 3 gl. 30 sold. — G. Fr. Tavčar svojemu rojaku 1 terdnj. st. den. — G. M. Barlič 2 gl. G. M. T. 2 gl. — G. f. Jak. Vindišar 2 gl. G. f. Varl 3 gl.

Za podobo čist. spočetja pri sv. Jakopu. Neimen. 20 kr.; druga 30 kr. — Dobrotnica 1 terdnj. za 1 gl. st. den.

Za pogorelce v Košani. G. f. M. Narobe 2 gl.

Za misijon v srednji Afriki. Iz Zalega loga 3 gl. Za bulgarski misijon. Duhoven z Gorenskega 1 gl.

Popravek. V dopisu iz Karmina v zad. listu naj se ime g. dek. bere Marokko (nam. Mako).